

Instytut Pamięci Narodowej - Bydgoszcz

<https://bydgoszcz.ipn.gov.pl/byd/aktualnosci/247896,80-rocznica-smierci-kpt-Alojzego-Bruskiego.html>
18.09.2026, 22:38

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

16 i 17 września w Dziemianach i Wronkach upamiętniliśmy 80. rocznicę śmierci kpt. Alojzego Bruskiego ps. „Grab”. Alojzy Bruski był żołnierzem Związku Walki Zbrojnej, Armii Krajowej i Delegatury Sił Zbrojnych oraz uczestnikiem kampanii wrześniowej. W czasie okupacji dowodził jednym z większych zgrupowań partyzanckich działających w Borach Tucholskich i na Pomorzu. Po wojnie został aresztowany przez komunistyczny aparat represji i skazany na śmierć. Wyrok wykonano 17 września 1946 roku w więzieniu we Wronkach.

18.09.2026

PAMIĘCI BOHATERSKIEGO
KPT. ALOJZEGO
BRUSKIEGO ps. GRAB

UR. 7.04.1914 W PIECHOWICACH
ZAMOR. W ŁRONKACH 17.10.1946
D-CY UGRUPOWANIA PARTYZANCKIEGO

A.K. „ŚWIERKI”
WIERNEGO SYNA KOŚCIOŁA

SKŁADAJĄ HOŁD

SPOŁECZEŃSTWO GMINY DZIEMIANY

ŚRODOWISKO POMORSKIE A. K.

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE

DZIEMIANY 11 LISTOPAD 1993

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

80. rocznica śmierci kpt. Alojzego Bruskiego

Upamiętnienie na Kaszubach

Alojzy Bruski urodził się w 1914 r. w Piechowicach na Kaszubach. 16 września, w przededniu 80. rocznicy jego śmierci, w Dziemianach rozpoczęły się uroczystości poświęcone jego pamięci. Obchody zorganizowane przez Delegaturę IPN w Bydgoszczy i Gminę Dziemiany rozpoczęła msza święta. Następnie w Zespole Kształcenia i Wychowania w Dziemianach przypomniano historię życia i walki Alojzego Bruskiego oraz znaczenie pamięci o żołnierzach polskiego podziemia niepodległościowego.

Wśród uczestników uroczystości znaleźli się m.in. naczelnik Delegatury IPN w Bydgoszczy Edyta Cisewska oraz wójt Dziemian Piotr Laska. O swoim krewnym i potrzebie zachowania pamięci o nim mówił Jan Wyrowiński, autor prelekcji „Wuj Ałóś – obowiązek pamięci”. Z kolei dr Alicja Paczoska-Hauke z IPN przedstawiła wykład „Ocalony z niepamięci kpt. Alojzy Bruski „Grab” – żołnierz dwóch totalitaryzmów XX wieku”.

Uroczystości w Wielkopolsce

Z kolei 17 września we Wronkach w powiecie szamotulskim odbyło się spotkanie okolicznościowe w Szkole Podstawowej nr 3 im. Zbigniewa Herberta, przygotowane przez bydgoską Delegaturę IPN wspólnie z Miastem Wronki, Zakładem Karnym we Wronkach oraz Towarzystwem Miłośników Ziemi Wronieckiej. W uroczystościach wzięli udział - burmistrz Wronek Rafał Zimny, dyrektor ZK ppłk Sławomir Matuszczak oraz prezes TMZW Hanna Paciorkowska.

Podczas uroczystości przedstawiono losy kpt. Bruskiego oraz historię ofiar komunistycznych represji więzionych we Wronkach, gdzie 80 lat temu „Grab” został stracony. Oprócz prelekcji dr Alicji Paczoskiej-Hauke i Jana Wyrowińskiego, uczestnicy wysłuchali wystąpienia Pawła Bugaja pt. „Upamiętnianie ofiar represji politycznych reżimu komunistycznego we Wronkach”, a także dr

Karoliny Bittner z Oddziału IPN w Poznaniu, pt. „Więźniowie zmarli we Wronkach w okresie stalinowskim i miejsce ich pochówku”.

Zgromadzeni złożyli również hołd kpt. „Grabowi” przy jego grobie na cmentarzu parafii św. Katarzyny. Następnie przy Zakładzie Karnym we Wronkach upamiętniono ofiary represji politycznych reżimu komunistycznego

Zachęcamy się do zapoznania z broszurą Dr Alicji Paczoskiej-Hauke „KPT. ALOJZY BRUSKI „GRAB” Żołnierz ZWZ-AK-DSZ na Pomorzu”

Pliki do pobrania

[IPN Alojzy Bruski \(pdf, 18.13 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

Wronki

Bydgoszcz

Uroczystości